

Täysistunto

Torstai 11.5.2017 klo 16.00—18.32

4. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2016

Kertomus K 7/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Edustaja, hallintoneuvoston puheenjohtaja Kivelä.

Keskustelu

17.00 **Kimmo Kivelä ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kertomusvuosi oli Ylen kannalta ristiriitainen. Yhtäältä erityisesti loppuvuodesta keskustelu Ylen ympärillä oli kiivasta, toisaalta kansalaisten luottamus Yleä kohtaan on pysynyt varsin korkealla tasolla. Yle myös tuotti laadukkaasti mittavia panostuksia, joista etunenässä voinee mainita Rion olympialaiset ja yhtiön 90-juhlavuoden ympärillä olleet tuotokset.

Kertomusvuonna työskenteli kansanedustaja, varapuhemies Satosen johdolla parlamentaarinen työryhmä, joka toimeksiannossaan arvioi yhtiön tehtävää ja rahoitusta. Voitaneen kai sanoa, että jonkinlaisten käynnistysvaikeuksien jälkeen ryhmä saavutti yksimielisyyden esittäen tulevaisuuteen tähyäviä linjauksia. Jo nyt tämän työryhmän linjaukset ovat konkretisoituneet: Yhtäältä liikenne- ja viestintävaliokunnassa on työn alla lakiehdotusmuutos koskien asioita, joihin työryhmä otti yksimielisesti kantaa, jossa muun muassa yhtiön strategian vahvistaminen kuuluu yhtiön hallintoneuvostolle. Toisaalta yhtiön hallintoneuvosto on ollut proaktiivinen sikäli, että työryhmä suositteli, että hallintoneuvosto kertomusta laatiessaan kuulisi asiantuntijoita, ja näin on jo menetelty. Jokainen voi kertomusta lukiessaan huomata, että siellä on sen, nyt jo lakisääteisen, saamelaiskäräjien lausunnon lisäksi Medialiiton ja professori Niemisen lausunnot.

Kirjoitin vuosi sitten tässä samassa tilanteessa yhtiön vuosikertomukseen ja hallintoneuvoston kertomukseen: "On välttämätöntä, että yhteiskunnassamme käydään ajoittain keskustelua Ylen asemasta ja julkisen palvelun tehtävästä. Keskustelun on myös johdettava aika ajoin toteutettaviin linjauksiin, jotka tulee tehdä mahdollisimman laajassa parlamentarisessa yhteisymmärryksessä, huolellisesti harkiten sekä poukkoilua välttäen." Juuri näissä asioissa edustaja, varapuhemies Satosen työryhmä onnistui.

Kun Yleisradion hallintoneuvostolle tulee yhtiön strategian vahvistamisen tehtävä, niin on muistettava itsestään selvänä, että Yleisradion hallintoneuvoston hyväksymän strategian ja ohjelmatoiminnan ja toimituksen työn välillä säilyy palomuuuri. Tämä on itsestään selvä asia, vaikka julkisuudessa tätä asiaa on haluttu tarkoitushakuisesti selittää toisin ja esittää väittämiä, että poliitikot ottaisivat operatiiviseen jokapäiväiseen työhön kantaa omien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

intohimojensa ja mieltymysten pohjalta. On tässä yhteydessä syytä sanoa, että tähänkin asti Yleisradion hallintoneuvosto on ollut vahvistamassa strategiset suuntaviivat — tätä ei ole kuitenkaan kyseenalaistettu ja esitetty väittämiä, että poliitikot ottaisivat lisääntyvässä määrin valtaa ohjelmapolitiikassa tai toimituksellisissa linjauksissa.

Yleisradio on koko kansan yhtiö, ja sen rahoitukseen jokainen osallistuu Yle-veron kautta maksukykyensä mukaan.

Yleisradio on yhtiö, jolla on julkisen palvelun tehtävä. Julkisella palvelulla on kolme perustavoitetta: yhtäältä kattavuus, monipuolisuus ja uskottavuus. Ja erityisesti, kun on siirrytty Yle-verojärjestelmään ja vanha lupamaksukäytäntö jäi historiaan, julkisessa keskustelussa on myös korostunut yleisösuhteen tärkeys. Yleisradiolle yleisösuhte on äärimmäisen tärkeä ja keskeinen. Yle välittää suomalaisille, Yle välittää suomalaisista, ja Yle on vuorovaikutuksessa elävä, suomalaisille tärkeä ja merkityksellinen mediatyhtiö, julkisen palvelun yhtiö, joka haluaa olla ja jonka täytyy olla sananvapauden asialla.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme ensin muutaman puheenvuoron ja sen jälkeen menemme debattiin.

17.08 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kuten valtioneuvoston kertomuksesta saamme lukea, Yle tavoittaa suomalaisia hyvin ja suomalaiset luottavat Yleisradioon poikkeuksellisen paljon. Tämä osaltaan asettaa verovaroilla toimivalle medialle suuren vastuun. Erityisesti vastuu on suuri siksi, että kuluttaja ei voi äänestää jaloillaan, mikäli ei ole tyytyväinen Yleisradion toimintaan — asiakkaana kun on oltava, koska vero on maksettava. Tämä kokonaan veropohjainen rahoitusmalli on eurooppalaisittain melko harvinaislaatuinen, sillä yleensä julkisen palvelun yleisradioyhtiön rahoitusmalli on lupamaksujen, valtionrahoituksen ja mainostulojen eri yhdistelmä.

Koska suomalainen syntyy Yleisradion kuluttajaksi ja asiakkaaksi eikä pääse tätä rooliaan karkuun kuin erityisen pienituloisena, niin on sääli, että joltain osin uutistoiminta ja journalismi on siirtynyt tiedonvälityksestä tiedonmuokkaukseen ja klikkijournalismiin. Yhtiön ei tarvitse kilpailla asiakkaista; olisi kohtuullista odottaa, että tiedonvälityksessä yhtiö noudattaisi korostetun objektiivista linjaa. Olen huomannut, että eurooppalaisissa tai Yhdysvaltain vaaleissa, hyvänä esimerkkinä, toimituksellinen ote on lipsunut journalismista vaikuttamisen, etten sanoisi jopa informaatiovaikuttamisen puolelle. Näin ei tarvitse eikä saa olla. Pakkoasiakkaana suomalaisilla on oikeus tutkivaan ja objektiiviseen tiedonvälitykseen.

Lisäksi haluan esittää toiveen siitä, että Yleisradio ei kilpailisi kaupallisten toimijoiden kanssa ulkomaalaisista sarjahankinnoista. Ei ole kohtuullista, että kuluttaja maksaa samasta sarjasta Netflixiin ja samalla veroa Yleisradiolle.

17.09 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Ylellä on tärkeä tehtävä suomalaisessa yhteiskunnassa, ja se on hoitanut sitä erilaisissa, vaikeissakin, tilanteissa hyvin.

Viime vuonna, mitä nyt käsittelemme, eli vuonna 2016, Ylen julkisen palvelun tarjonta radiossa ja television puolella säilyi edellisen vuoden tasolla. Yleisradio panosti lisää verkkopalvelujen kehittämiseen ja enemmän myös Yle Areenan sisältöihin. Näistä olemme salissa oman kymmenen vuoden aikana itse asiassa useita kertoja puhuneet, eli siitä, että täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

tyy elää ajassa ja vastata aikaan ja siirtää niitä palveluita sinne, missä ihmiset ovat ja min-käläisiä katselutottumuksia ihmisillä on.

Yle tavoitti edelleen päivittäin 70 prosenttia ja viikoittain jopa 93 prosenttia suomalaisista, mutta mediankäytön nopeassa muutoksessa Yleisradion haaste edelleen on etenkin nuoret ja nuoret aikuiset ja heidän tavoittamisensa. Voi kysyä, minkä takia Yle ei tässä onnistu, jos muut mediat tässä onnistuvat. Meillä on hyviä esimerkkejä, että nuoret kyllä käyttävät mediaa, mutta se heidän mediansa ei ole Yle, ja itse toivon, että Ylessä tätä vakavasti pohditaan ja selvitetään, mitkä ovat niitä keinoja, joilla nuoretkin kokisivat Ylen omakseen.

Ylen hallintoneuvoston puheenjohtaja kertoi Rion kesäolympialaisista, jotka olivat yksi iso näytös ja iso työ Yleisradiolle. Itse sain seurata sitä myös läheltä, ja täytyy antaa kiitos-ta: se on yksi erinomainen kivijalka ja osaamisen ilmentymä nimenomaan siinä, että Yleisradio huolehtii myös kansainvälisestä kuvasta monen lajin osalta, erityisesti yleisurheilun puolella.

Myös merkittävä viime vuoden asia oli sopimus radio- ja tv-draaman arkistojen avaami-sesta Yle Areenaan, ja olen ymmärtänyt, että ne ovat saavuttaneet myös niitä, jotka ovat halunneet hieman nostalgisesti hakea tunnelmaa, mutta myös niitä nuoria, jotka ovat ha-lunneet katsoa esimerkiksi tietynlaisia ajankuvia.

Myös kotimaiseen draamaan on panostettu, siitäkin eduskunnassa on puhuttu useita ker-toja. Rikossarja Sorjonen on varmasti yksi, mikä on saavuttanut niitä nuoria katselijoita, mutta myös yksi oma suosikkini viime vuodelta, nuorille suunnattu — vaikka itse olen jo vähän vanhempi, niin tykkäsin siitä — eli Heroes of the Baltic Sea, joka myös sai kansain-välistäkin huomiota.

Ylen talous pysyi viime vuonna kutakuinkin tasapainossa. Yle-veron osuus kokonais-tuotoista oli 97,6 prosenttia ja kokonaissumma hieman vajaa 462 miljoonaa euroa. Summa pysyi samana kuin edellisenä vuonna, koska indeksitarkistusta ei tehty. Tämä on ollut oi-kea ratkaisu tällaisena aikana, kun mitkään muutkaan eivät ole lisää saaneet vaan niukkuut-ta on jouduttu jakamaan.

Itse pidän hivenen ongelmaisena sitä, että tämä Yle-vero on pakkovero. Niin kuin nyt olemme voineet osoittaa, meillä on iso ryhmä, joka ei näitä palveluita käytä, niin silloin oli-si syytä miettiä myös käyttöön perustuvaa maksua, ja itse pidän nykytasosta Yle-veroa liian korkeana pakkomaksuna. Itse olisin sitä mieltä, että tehtävää voisi vielä terävöittää.

Maakuntaradiot, joiden palveluita on itse asiassa nyt heikennetty, on yksi sellainen alue, minkä pitäisi olla vahvemmin esillä. Suomalainen urheilu, se urheilu, mitä ei muuten ole nähtävillä, kulttuuri, suomalainen kulttuuritarjonta, lastenohjelmat, esimerkiksi juuri juh-lavuottaan viettänyt Pikku Kakkonen, ja muut ovat sellaista tarjontaa, mitä itse toivon, että Yleisradio kehittäisi. Ja olen edustaja Mäkelän kanssa samaa mieltä siitä, että esimerkiksi Ylen ei pidä kilpailla kansainvälisistä tv-formaateista ja korottaa tällä tavalla hintoja, sillä lopulta niidenkin kilpailujen maksajana on suomalainen tv-katsoja.

Arvoisa puhemies! Suomi oli vuodesta 2010 alkaen ykköspaikalla lehdistönvapausin-deksissä. On valitettavaa ja vakavaa, että merkittävältä osin Ylen toiminnan takia tämä yk-kössija menetettiin. Toimittajat ilman rajoja -järjestö pudotti Suomen lehdistönvapauden kärkipaikalta kolmanneksi, edelle nousivat Norja ja Ruotsi. Toivon, että jatkossa Yleisra-dio on sen arvon mukainen, mitä siltä odotetaan, ja jatkossa se on toiminnassaan, myös tu-levaisuudessa, riippumaton ja sananvapauden puolustaja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, tässä vaiheessa on mahdollisuus debattiin, ja sen aloittaa edustaja Tolppanen.

17.15 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin kiitos hallintoneuvoston puheenjohtajalle tuosta kertomuksen kertomisesta, mitä siinä on sanottu. Mutta haluaisin hieman täydentää sitä.

Haluaisin sanoa, että Ylessä on tapahtunut myös ikäviä asioita. Sieltä on irtisanoutunut hyviä toimittajia, ja he ovat sanoneet syyksi sananvapauden kaventamisen. Hallintoneuvosto ei ottanut asiaan kantaa eikä ainakaan siunannut sitä, miten Ylessä tähän asiaan suhtauduttiin. Tämän halusin tuoda erikseen esille.

Ongelmia ei myöskään Satosen työryhmä vähentänyt, valitettavasti. Päinvastoin, tuon työryhmän linjaukset aiheuttivat runsaasti irtisanomisia, ohjelmien alasajoja, sarjojen alasajoja ja siirtymisiä indie-yhtiöihin, mikä sinänsä on ihan hyvä asia, mutta kun ryhmä ei linjannut sitä, minkälaista palkkiota pitää maksaa siitä, kun otetaan independent-yhtiöltä, niin siinä mentiin pikkasen pieleen.

17.17 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia puheenjohtaja Kivelälle hyvästä selostuksesta hallintoneuvoston kertomuksesta.

Itsekin koin niin, että viime vuosi oli Ylen ympärillä kiivaan keskustelun vuosi, mutta kaiken kaikkiaan suomalaiset, Suomen kansa luottaa Yleen, niin kuin itsekin, vaikka sitä on joissakin osin jo hiukan kritisoitu.

Tärkeänä tehtävänä oli tuossa olympialaiset Riosta, ja itsekin koin sen niin, että Yle toi ne kisat lähelle, seurasin niitä kotona olohuoneesta. Tämä on minusta tärkeä muistaa, että Yle on meille kaikille suomalaisille tärkeä mediaväline. Se hinta, mitä Yle-verosta maksetaan, niin ainakin itse koen, että se on tällä hetkellä aika hyvä. Ja siinä mielessä tuen lämpimästi Satosen työryhmän linjauksia myös tämän Yle-veron suhteen.

17.18 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä sananvapaus näyttää olevan erittäin vaikea asia mieltää oikein. Medialla on vastuullinen päätoimittaja, jolla on sananvapaus. Hän ohjaa direktio-oikeuden mukaisesti toimitusta. Ei yksittäisellä toimittajalla työssään ole sellaista sananvapautta kuin muutamat toimittajat ovat ottaneet valtaa tässä asiassa käsiksi. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Jokainen ymmärtää, että sananvapaus on merkittävä asia, mutta toimittaja tekee ohjeiden mukaan työtä siinä mediassa, missä on. Yksityishenkilönä hänellä, totta kai, on sananvapaus, eikä Suomi tunne ennakkosensuuria. Tässä asiassa mentiin kyllä ihan väärille urille, ja se, että Toimittajat ilman rajoja sijoittaa Suomen kolmanneksi, osoittaa, että tässä ammattikunnassa on kyllä aika puutteita.

17.19 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä kannettiin huolta siitä, että Suomi on lehdistönvapauslistauksessa tippunut kärkisijalta. Ja minä jaan sen huolen, se on erittäin vakava asia. Pääministeri aiheutti toiminnallaan todella tuhoisaa jälkeä, ja erittäin surullista on se, että näyttää siltä, että Yleisradio taipui tämän ponnostuksen edessä.

Me elämme valeutisten ja klikkijournalismin aikaa, ja luottamus siihen, että on olemassa luotettavia sisällöntuottajia ja tiedonvälittäjiä, on nyt tärkeämpää kuin koskaan. Näitä tulevia ratkaisuja Yleisradion suhteen meidän pitää katsoa siitä näkökulmasta, että luotta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

mus säilytetään ja palautetaan. Siitä näkökulmasta pidän erittäin huonona ajatusta siitä, että poliittista ohjausta Yleisradiossa lisätään. Sitä se tarkoittaa, kun strategia tuodaan hallintoneuvoston päätettäväksi. Ei ole kenenkään poliitikon asia linjata sitä, miten Yleisradio toimii. Hallintoneuvoston tehtävä on valvoa, että Yle täyttää sille laissa määritetyn tehtävän. [Puhemies koputtaa] Pelkkä epäily on tuhoisaa luottamukselle.

17.20 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Edustaja Modig varmasti tietää, että tämä strategia-asia päätettiin yhteisymmärryksessä. Ja kuten sanoin, toimituksellisen työn ja ohjelmapolitiikan ja hallintoneuvoston hyväksymän strategian välillä on palomuri.

Mutta tässä edustaja Heinonen toi tämän Yle-veroasian ja sen tason esille. On sanottava, että maailmalla tätä on pidetty esimerkillisenä asiana, että tämä on yksinkertainen ja nykyaikainen järjestelmä, ja maailmalla tällainen kiinnostaa. Esimerkiksi voimme verrata, että sanomalehtien tilaaminen on kolme kertaa kalliimpaa kuin Ylen palvelut. [Eduskunnasta: Se on vapaaehtoinen!] — Mikään vero ei ole vapaaehtoinen. Minunkin maksamillani veroilla maksetaan monia sellaisia asioita, joita minä en kannata tai [Puhemies koputtaa] henkilökohtaisesti tarvitse. — Ja mikä äläkkä siitä tulisi, jos Yle rupeaisi mainoksia tekemään.

17.21 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että koko eduskunta on yhtä mieltä siitä, että Yleisradion riippumattomuus on yksi keskeisimpiä arvoja, ja siihen suhteutetaan sitten eduskunnassa tehtyä yleisradiopolitiikkaa, näitä ratkaisuja, joita on tehty. Sen, että muutettiin rahoitusjärjestelmä siitä tv-maksusta tähän verojärjestelmään, yksi tarkoitus oli, että luodaan sellainen vakaa rahoitusjärjestelmä, jonka yksi hyvä seuraus on se, että Yleisradion riippumattomuus poliittisista suhdanteista kasvaa.

Nyt täällä esitettiin mielenkiintoisia kritiikkejä ja avauksia rahoitusjärjestelmän kehittämisestä. Vähän hämmentää edustaja Heinosen ajatus siitä, että pitäisi tästä pakkoverosta luopua ja etsiä jokin muu järjestelmä. Palattaisiin siis keskustelussa aika paljon taaksepäin.

Myös hämmensi tämä edustaja Mäkelän ajatus siitä, että voitaisiin ottaa osaksi ikään kuin joidenkin eurooppalaisten mallien mukaan tämä mainosrahoitteisuus tämän verorahoitteisen mallin rinnalle. No, se olisi kaupallisen median kannalta aika katastrofaalista, jos Yleisradio saisi myydä mainostilaa siinä puoli yhdeksän uutisten aikaan. Varmasti olisi ottajia sillä näkyvyydellä, sillä tilalla, sillä katsojaluvulla, joka Yleisradiolla on. [Puhemies koputtaa] Ei missään tapauksessa pidä tällaiseen mainosrahoitteisuuteen lähteä.

17.22 Mirja Vehkaperä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleisradio on koko kansan radio, ja sillä on tärkeä julkisen palvelun tehtävä. Eduskunnan rooli Ylen ja Yle-lain puitteissa on ollut merkittävä. Kaikki päätökset on tehty yksimielisesti parlamentaaristen työryhmien kautta, kuten viimeksi Satosen johdolla.

Viimeksi Ylen tehtäviä täsmennettiin. Rahoituksesta päätettiin, että indeksikorotuksia ei tehdä. Ulkoisista hankinnoista taso päätettiin yhdessä. Samalla hallintoneuvoston asemaa vahvistettiin tämän strategiatyön kautta, joka on aivan oivallinen väylä. Samalla Ylen roolista, mediatoimialan yhteistyöstä päätettiin, että sitä pitää lisätä muun muassa kaupallisen median kautta.

No, tämä työryhmä päätti työnsä, ja lakihan on vasta eduskunnan valiokunnan käsiteltyssä, niin olemme päässeet taas tähän Yle-verokeskusteluun. [Puhemies koputtaa] Tässä pitäisi miettiä siis ehkä pieni- ja keskituloisille jonkunlaisia verohelpotuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

17.24 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin valtaosa suomalaisista, arvostan Yleisradiota julkisena yleisradioyhtiönä. Aina kun puhutaan budjetista, niin se on sitten toinen kysymys, mikä sen yleisradioyhtiön budjetin pitää olla. Perussuomalaisena on vaikea nyt kritisoida Ylen toimintaa meitä kohtaan, kun meidän edustajiamme on melkein yhtä usein heidän ohjelmissaan kuin Li Andersson. Kyllä meidät on huomioitu.

Hyvää on se, että uusissa linjauksissa Yleisradio hankkii enemmän ulkopuolista kotimaista tuotantoa. Se tukee kotimaisia osaajia, se on erinomaista. Mutta se, mihin tämän Ylen parlamentaarisen työryhmän pitäisi päästä, on kyllä se... Kun 12 000 euroa tienaat vuodessa, helsinkiläinen, niin maksat tällä hetkellä pelkkää Yle-veroa 76 euroa ja 50 senttiä. Meidän pitää päästä siihen, että tonnin pystyy tienamaan kuussa puhtaana käteen. Se on asia, minkä ihmiset ymmärtävät, asia, minkä tämä eduskunta, tämä parlamentaarinen Ylen työryhmä voi ratkaista ihmisten hyväksi. Tässä todella toivon, että oppositiokin ojentaa kätensä ja auttaa niitä pienituloisia, mistä tekin niin kovasti olette täällä puhuneet.

17.25 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kesällä 2016 todella tehtiin parlamentaarinen sopu Ylen rahoituksesta ja myöskin päätettiin muun muassa siitä, että hallintoneuvosto hyväksyy Ylen strategian. On aika erikoista, että tässä vaiheessa käydään näin laajaa keskustelua, jossa kyseenalaistetaan näitä parlamentaarisia päätöksiä. Muun muassa edustaja Heinonen otti esille Yle-veron, pakkoveron. Mikä vero ei olisi pakko? Kenties tämä uusi hallintarekisterivero, josta olemme käyneet kiistaa.

Myöskin Ylen riippumattomuus on kyseenalaistunut pääministeri Sipilän ja Ylen johdon välisistä epäselvyyksistä. Edustaja Mäkelä arvosteli voimakkaasti täällä Ylen toimintaa, ja vaikuttamissytytteitä esitettiin, ja Modig tässä vieressäni esittää, että se, että hallintoneuvosto hyväksyisi Ylen strategian, olisi jonkunäköistä vaikuttamista. Hallintoneuvosto päättää vain strategian toimintalinjoista ja painotuksista.

17.26 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Omasta puolestani haluan kiittää Ylen hallintoneuvoston puheenjohtaja Kivelää omasta puheenvuorostaan, jossa hän esitteli tätä toimintakertomusta.

Todellakin vuonna 2016 Ylen toimintaan merkittävin vaikutus oli nykyisen varapuhemies Satosen työryhmän työllä. Siinä linjattiin Ylen tehtäviä ja Ylen rahoitusta ja muita tärkeitä asioita. Siinä linjattiin myöskin, että Yleisradio on koko kansan radio nyt ja tulevaisuudessa — näin itse ainakin uskon.

Tärkeä osio tässä kertomuksessa on se, miten Yle kehittää toimintaansa ja toimintaperiaatteitaan jatkossa. Yle valmistautuu rakenteellisiin muutoksiin laajalla uudistusohjelmalla.

Itse haluaisin nostaa myöskin vielä esille omasta mielestäni erittäin tärkeän asian, ja se on [Puhemies koputtaa] aluetoimitusten tärkeä rooli nyt ja myöskin tulevaisuudessa.

17.27 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleisradio tekee merkittävää työtä Suomessa, ja tiedotusvälineiden toimituksellinen vapaus on tärkeätä, sananvapaus on tärkeätä. Silloin kun puhuttiin Yle-verosta, kysyin ministeriltä, miten tullaan turvaamaan isojen urheilutapahtumien televisiointi ja tiedotus, koska ne ovat aivan keskeistä ydintä, josta suomalaiset ovat halukkaita maksamaan Yle-veron kautta. Jotta tavallaan veron oikeutus säilyy, niin tv:stä pitää tulla niitä urheilukilpailuja, joita kansalaiset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

haluavat katsoa. Tietojeni mukaan Hiihtoliitto joutui maksamaan Yleisradiolle 1,5 miljoonasta eurosta 1,8 miljoonaan euroon tuotantotukea, jotta Yle televisioi Lahden MM-kisat, ja nyt kun sitten taloudellinen tulos Hiihtoliitolle ei ollut aivan toivotun mukainen, urheilijat ovat pulassa valmistautuessaan talviolympialaisiin. Onko tämä nyt sitä linjaa, jota Yle-veron osalta toivoimme?

17.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleisradio on suomalaisille äärimmäisen tärkeä instituutio, ja on välttämätöntä, että se säilyy elinvoimaisena. Yleisradio tarjoaa jokaiselle suomalaiselle elämän aikana valtavan hienoja hetkiä eri muodoissaan. Nyt on pidettävä huoli, kuten edustaja Kiuru sanoi, että tällaiset arvokkaat urheilutapahtumat ovat kaiken kansan ulottuvilla. Meillä on menossa semmoinen vaarallinen ilmiö, että kaikki urheilukilpailut, kuten jääkiekon MM-kisat ja monet muut, ovat menossa maksullisille kanaville ja pitää ostaa kalliita kortteja, ja tämä on ihmisten tasa-arvoisuuden kannalta erittäin haitallinen ilmiö. Isojen urheilukilpailujen pitää säilyä Yleisradion tarjonnassa, niin että jokainen pääsee niistä nauttimaan, aivan kuten edustaja Pakkanen mainitsi olympialaiset viime kesältä. Aivan hienoa perinnettä, ja tätä pitää pystyä jatkamaan.

Toinen asia on sitten maakuntaradioiden ja alueellisten televisioiden toiminta. Ne ovat monelle ihmiselle erittäin hyviä kavereita, ja he saavat paikallisia uutisia. Ne ovat esimerkiksi monelle autoilevalle ihmiselle taikka esimerkiksi kotona oleville vanhuksille äärimmäisen tärkeitä kumppaneita. Tuttuja uutisia tutuilta ihmisiltä — se on äärimmäisen arvokasta, ja tämä pitää myös pystyä säilyttämään.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten jatkamme vielä debattia siten, että myönnän seuraavat vastauspuheenvuorot: edustajat Tolppanen, Mäkelä Jani, Modig, Kantola, Kivellä ja debatin käynnistänyt Heinonen.

17.30 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Urheilukilpailuista sen verran, että nyt kerron teille sen, että näiden urheilukilpailujen televisiointi maksaa, oikeudet maksavat. Yleisradio ei määrittele hintaa vaan joutuu maksamaan sen hinnan, jotta voi kuvata sieltä. Ja Yleisradio ei todellakaan ole pelkästään urheilukilpailuja, Yleisradio on myöskin laaja visio koko Suomesta aluetoimituksineen saamelaistoimitus mukaan lukien. Yleisradio on myöskin RSO eli Radion sinfoniaorkesteri. Yleisradio on myöskin kuulovammaisten ohjelmat. Yleisradio on Unna Junná, se on saamelaisten ohjelma. Siellä on paljon sellaisia ohjelmia, sellaisia toimintoja, mitä kukaan muu ei tässä maassa tekisi, ellei Yleisradio sitä tee, ja se on semmoinen asia, joka on ihan hyvä muistaa ja ihan hyvä sisäistää. Totta kai nämä urheilukilpailut täytyy pystyä pitämään siellä mukana, mutta rahoitus on tällä hetkellä ongelma, mistä saadaan niin paljon rahaa. Sen takia esimerkiksi Hiihtoliitto on antanut avustusta siihen, [Puhemies koputtaa] että kisoja kuvataan.

17.31 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia vastauksia aiempiin puheenvuoroihin.

Edustaja Kantola kuuli ilmeisesti hieman väärin puheenvuoroni, koska en esittänyt, että Suomessa tulisi siirtyä mainosrahoitteiseen Yleisradioon, vaan toin esille, että näin tapahtuu jossain ulkomailla. Puheeni keskeinen viesti olikin se, että verovaroilla toiminta velvoittaa Ylen toiminnassaan erilaiseen rooliin kuin mainosrahoilla toimivat kaupalliset toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

mijat, jotka periaatteessa toimivat omilla rahoillaan ja tekevät niillä, mitä haluavat, mutta Yle toimii veronmaksajien rahoilla.

Edustaja Lehti oli aivan oikeassa siinä, että ei sananvapaus voi sitä tarkoittaa, että toimittaja voi käyttää joukkotiedotusvälinettä aivan haluamallaan tavalla. Toimitus on työpaikka, työpaikalla on työnjohto. Päätoimittaja vastaa ja johtaa toimitustaan.

17.32 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä hallintoneuvoston puheenjohtaja Kivelä sanoi puheenvuorossaan, että minun huoleni siitä, että poliittinen ohjaus lisääntyy, kun strategia siirtyy hallintoneuvostolle, on turha, koska on olemassa joku palomuri. Mikä ihmeen palomuri? 6 §:ssä tässä lakiesityksessä sanotaan, että strategiasta päättää hallintoneuvosto. Jos siinä lukee, että hallintoneuvosto päättää, niin silloin hallintoneuvosto päättää viimeistä kirjainta myöten, mitä siinä strategiassa lukee. Totta kai se on poliittisen ohjauksen lisäämistä.

Strategia on se kehikko, jolla tämä yhtiö toimii. Sillä on välillinen merkitys sisältöihin. Sillä on merkitystä, minkälaisia studioita Yleisradio esimerkiksi omistaa. Sillä on suora välillinen seuraus siihen, mimmoisia ohjelmia niissä tullaan tekemään, omistetaanko suuria tv-studioita vai omistetaanko kuunnelmastudioita, millä kriteereillä tätä studiokanta esimerkiksi kehitetään. Sillä on suora seuraus niihin sisältöihin.

Minä olen eri mieltä tämän parlamentaarisen sovun kanssa, ja vaikka mitä olisi sovittu, jos se huomataan huonoksi ratkaisuksi, siihen pitää uskaltaa puuttua.

17.33 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me sosiaalidemokraatit olemme perinteisesti olleet sillä linjalla, että pienituloisten verotusta on hyvä keventää. Sitten toinen puoli meidän talouspolitiikassamme on ollut se, että pitää jollakin tavalla taa-ta resurssit sille toiminnalle, jota halutaan ylläpitää. Ylen kohdalla tämä problematiikka elää nyt vähän tässä keskustelussa Yle-veron suuruudesta. Kun Yle-veroa rakennettiin vanhan tv-lupamaksujärjestelmän tilalle, niin silloin lähdettiin siitä, että kotitalouden maksama Yle-vero kahden aikuisen kotitaloudessa olisi suurin piirtein sillä tasolla, mihin seuraavana vuonna tv-maksu olisi ollut korotettava, kun se maksu koko ajan oli rapautumassa ja sitä jatkuvasti jouduttiin korottamaan. Tämä oli lähtökohta sille tasolle, mitä maksimis- saan voisi tämä Yle-vero olla kahden hengen taloudessa. Siitä sitten tehtiin laskukaavan mukaisesti niin, että kaikkein pienituloisimmat eivät joutuneet ollenkaan maksamaan Yle-veroa ja sitten aika pienillä tuloilla jo jonkin verran. Nyt tämä ongelma on edelleen käsissä. Hallitus on yksipuolisesti lähtenyt keventämään pienituloisten verotusta, ja meitä se on harmittanut [Puhemies koputtaa] lähinnä sen takia, että ei ole yhdessä pohdittu tätä kokonaisuutta. Sitä keskustelua pitää parlamentaarisessa työryhmässä varmaan jatkaa.

17.34 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! On tietysti äärimmäisen surullista suomalaisessa mediakentässä, että kun mediatalot ovat olleet verisessä kilpailussa ja taloudellinen tilanne on kaikkea muuta kuin hyvä, niin on otettu sitten Yle syntipukiksi. Siinä kyllä haukutaan väärää puuta: Yle ei ole syyppä mediatalojen ahdinkoihin, vaan se on kansainväliset toimijat, Google tai Facebook tai monet muut, sinne Suomestakin mainostuloja katoaa.

Mutta edustaja Modigille haluan vielä sanoa tästä siteeraten itseäni: "Luonnollisesti on selvää, että journalistinen riippumattomuus tulee turvata eikä mikään toimituksen ulkopuolinen taho voi ohjata journalistista sisältöä." Viittaan myös tähän: "Hallintoneuvoston

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

tehtävien ja Ylen sisältöjä koskevien päätösten välille on rakennettu palomuuuri, jota strategiasta päättäminen ei horjuta."

17.35 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En minä ole arvostellut teitä, jotka rakastatte Yle-veroa, mutta minulla on myös oikeus, sananvapaudenkin nimissä, itse arvostella sitä Suomen kansanedustajana, ja nimenomaan kritiikkini liittyy siihen, että Yle on kasvanut merkittävästi. Se on ollut alun perin televisio- ja radio-yhtiö, nyt se on erilaisen sosiaalisen median kanavissa, se on internetissä ja niin poispäin, se tuli myös netin tai katujen uutistauluille ja moneen muuhun. En ole esittänyt tässä keskustelussa Yle-verosta luopumista, en myöskään sitä, että siirryttäisiin mainosrahoitteisuuden Yleisradion kohdalla. Itse olen tuonut sen esille, että mielestäni Yle ei voi kasvaa loputtomiin vaan sillä on oltava tietyt rajat, missä se toimii, ja siellä maakuntaradiot, kulttuuriri, urheilu ja lastenohjelmat ovat niitä, mihin pitää panostaa. Ja maksujen on oltava kyllä varsin lähellä toisiaan, [Puhemies koputtaa] eli progressiota ei kovasti voi enää kasvattaa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten mennään puhujalistaan.

17.37 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Muutamia yksityiskohtia hallintoneuvoston kertomuksesta.

Parlamentaarisen työryhmän esitys tuo siis Ylen toimintaan rakenteellisia muutoksia, joiden valmistelu on jo aloitettu. Esitys velvoittaa Yleä lisäämään ohjelmahankintoja ja palveluustoja yhtiön ulkopuolelta 30—35 prosentilla vuoteen 2022 mennessä, mikä vähentää tietysti Ylen omaa tuotantotyötä.

Työryhmän muut ehdotukset kaupallisen median ja Ylen yhteistyön kehittämiseen liittyvät esimerkiksi urheilutuotantoon ja verkkoyhteistyöhön sekä alueellisiin uutisetuotuksiin.

Työryhmän esitys vahvistaa hallintoneuvoston asemaa siten, että jatkossa se hyväksyy Ylen strategian. Esityksen mukaan jokaisen poliittisen puolueen, joka on saanut eduskuntavaaleissa vähintään 3 kansanedustajapaikkaa, tulee olla edustettuna hallintoneuvostossa. Tämä on ihan hyvä asia.

Merkittäviin päätöksiin kuuluu Yle Areenan ja televisiokanavien kokonaisuudistus. Uudistuksen myötä Ylelle jää televisiossa 3 broadcast-kanavaa, kun Yle Teeman ja ruotsinkielisen Yle Fem -kanavan ohjelmistot siirtyivät yhteiselle kanavapaikalle keväällä 2017.

Ylen sisällöissä ja palveluissa suomalaiset painottavat etenkin luotettavaa tietoa, uutisia ja asiaa. Tiedon merkitys korostuu poikkeusoloissa, kuten kriiseissä ja onnettomuuksissa. 10 tärkeimmän asian joukkoon kuuluvat myös turvalliset lastenohjelmat, kotimainen ohjelmisto omalla äidinkielellä ja yleissivistys, erityisryhmien palvelut sekä alueellisuus ja paikallisuus. Tärkeänä pidetään myös sitä, että Ylen avulla voi ymmärtää paremmin omaa yhteiskunnassa ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Yleisön toiveet on syytä ottaa huomioon, ja näin on toimittu esimerkiksi, kun viime vuonna Yle Areenassa julkaistiin katsottavaksi joulujaksoja klassikkosarjoista Rintamäkeläiset, Metsolat ja Kotikatu. Uutisten lisäksi katsotuimpia ohjelmia Ylellä olivat urheilu, kotimainen draama ja viihde. Urheilussa jääkiekon nuorten MM-kisat, yleisurheilun ja jalkapallon EM-kisat sekä Rion olympialaiset keräsivät suuria yleisömääriä. Draamatuotannon tavoitteena on vahvistaa alan osaamista ja avata kotimaisille sisällöille tietä kansainväliseen levitykseen. Painopiste on ollut ihmissuhde- ja rikossarjoissa, jotka tuovat esiin suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

malaista kulttuuria, elämäntapoja ja alueellisia ominaispiirteitä. Vuoden seuratuimpiin draamauutuuksiin kuuluivat Lappeenrantaan sijoittuva rikossarja Sorjonen — jota tuli katsottua — ja kotimaiseen kaivosbisnekseen pureutuva maalaiskomedia Korpelan kujanjuoksu, jotka saavuttivat parhaimmillaan miljoonayleisöt.

Samaan aikaan kun ohjelmien katselu puhelimilla, tableteilla ja älytelevisioilla on kasvanut merkittävästi, perinteisen television katselu on selvästi vähentynyt lapsilla ja nuorilla, jotka katselivat televisiota vuonna 2016 keskimäärin enää vajaan tunnin päivässä. Toimintaympäristö on siis muuttunut rajusti, ja median käytön suurimmat muutokset tapahtuvat sosiaalisen median palveluissa. Yleissivistävän ja kielellisesti laadukkaan ohjelman tarjonta lapsille ja nuorille on Ylelläkin tulevaisuuden haasteena.

Lain mukaan Ylen kuuluu tarjota sisältöjä ja palveluja myös erityisryhmille, joille muuta mediatarjontaa on Suomessa tällä hetkellä vähän. Muun muassa kuulovammaisille Ylen tarjonta on kiitettävän hyvää: muun muassa päivittäiset viittomakieliset tv-uutiset, eduskunnan kyselytunnit ja verkkovideoita sosiaaliseen mediaan. Yle on viime vuosina muutoinkin lisännyt viittomakielisiä ohjelmia kuulovammaisille, kuten satuja lapsille Yle Areenaan ja muita lastenohjelmia. Keväällä 2016 Yle esitti uuden kuusiosaisen viittomakielisen sarjan Jarkko ja kuuro Amerikka, joka saavutti suuren suosion.

Viranomastiedottaminen on tärkeä Yleisradion tehtävä. Vaaratiedotteiden välitysjärjestelmää on kehitetty automatisoimalla tiedotteiden jakelu Ylessä eri toimipisteisiin julkaisua varten. Hätäkeskusten Erica-järjestelmän asteittaisen käyttöönoton myötä järjestelmä täydentyy lopullisesti.

Arvoisa puhemies! Ylen keskeiset kehittämistavoitteet keskittyvät laatuun, monipuolisuuteen, yhteistyöhön ja verkkopalveluihin. Ylen yhteiskuntavastuuseen kuuluvat eettiset toimintatavat, taloudellinen vastuu Yle-veron tehokkaasta käytöstä ja Ylen merkittävä rooli luovan alan työllistäjänä. Monipuolisilla sisällöillä ja palveluilla Yle tuottaa arvoa yhteiskunnalle ja tukee eri väestöryhmien, alueiden, kielten ja kulttuurien elinvoimaa sekä kansalaisten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.

17.43 Silvia Modig vas: Arvoisa herra puhemies! Median ja tiedonvälityksen luotettavuus on tällä hetkellä todella iso kysymys, ja Yle on ollut sen asian keskiössä kaikkien meidän tuntemien tapahtumaketjujen takia. Pidän erittäin surullisena, että hallintoneuvoston puheenjohtaja ei koe tätä Ylen kannalta erittäin kriittisen vuoden kertomuksen käsittelyä läsnäolon arvoiseksi.

Maa-ilmanlaajuisesti media on muuttunut. Me elämme valeutisten aikaa ja me olemme nähneet sen, että valeutisten vyöry saattaa jopa vaikuttaa ihmisten ajatteluun, mikä on erittäin erittäin vakavaa. Meillä pääministerin toiminta johti siihen, että luottamus Suomen lehdistön vapauteen on kärsinyt pahasti. Toimittajat ilman rajoja tiputti Suomen arviois-
saan kärkipaikalta kolmannelle sijalle, syynä Sipilän tapa puuttua yksittäisen toimittajan työhön. Ja mikä vakavinta, Julkisen sanan neuvosto totesi, että Yle taipui tämän painostuksen edessä ja luovutti päätösvallan toimituksen ulkopuolelle. Tämä on nyt se kysymys, joka oikeasti vaikuttaa ihmisten luottamukseen Yleisradion suhteen. Mitään tulevia muutoksia, mitä Yleisradion kohdalla nytten esitetään tehtäväksi, ei voi tehdä arvioimatta tätä muuttunutta tilannetta.

Tämä tilanne on muuttunut siitä tilanteesta, jolloin työryhmä tätä työtänsä teki. Tässä tilanteessa pidän ihan käsittämättömänä, että halutaan lisätä Yleisradion poliittista ohjausta. Jos strategia siirretään hallintoneuvoston päätettäväksi, se on poliittisen ohjauksen lisää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

mistä. Nykyinen käytäntö, jossa hallintoneuvosto vahvistaa suuntaviivat, on riittävä ja ollut tähän asti aivan toimiva. Hallintoneuvoston tehtävä on valvoa, että Yle toteuttaa sen laissa määritellyä tehtävää, ei ottaa kantaa minkäänlaisiin sisällöllisiin kysymyksiin.

Täällä hallintoneuvoston puheenjohtaja sanoi aikaisemmin, että on olemassa palomuuuri ja strategialla ei oteta kantaa journalistisiin sisältöihin. Strategia on se kehikko, joka ohjaa yhtiön toimintaa. Strategiassa ei tietystikään linjata suoraan journalistista sisältöä määräviä ajatuksia, mutta se luo välillisesti edellytykset sille, millaista sisältöä tehdään. Sillä, mitä tiloja Yleisradio omistaa, esimerkiksi studioita, on merkitystä siihen, millaisia ohjelmia ja sisältöjä tehdään. Ei sitä marginaalista ohjelmaa, jonka ei odoteta saavan vaikeille asiasisällöillensä miljoonien katsojamääriä, tehdä siinä suurimmassa ja kalleimmassa studiossa, vaan se tehdään siinä pienimmässä halvimmassa. Ja sillä, mitä studioita Yleisradio omistaa, on välillistä merkitystä siihen, mitä ohjelmasisältöjä tuotetaan. Se kummuttaa minua, että ei ymmärretä strategian merkitystä välillisesti sisältöihin.

Kun täällä on toistettu tätä mantraa tästä palomuurista: Kun tässä lakiesityksen 6 §:ssä esitetään sanatarkasti, että hallintoneuvosto päättää Ylen strategiasta, silloin hallintoneuvosto päättää Ylen strategiasta viimeistä sanaa myöten, eikö niin? Se tarkoittaa sitä, että kuka tahansa meistä poliitikoista voi ehdottaa sinne lausetta poistettavaksi, toista lisättäväksi ja siten hyvin vahvasti poliittisilla näkemyksillään vaikuttaa siihen, millainen Ylen strategiasta muodostuu ja mihin suuntaan se Ylen toimintaa vie. Tuntuu, kun tätä keskustelua kuuntelee, että usealla meistä kansanedustajista on hämärtynyt se meidän roolimme suhteessa Yleen. Niin monessa puheenvuorossa tässäkin keskustelussa otetaan kantaa siihen, mitkä Yleisradion ohjelmat ovat hyviä, minkätyyppisiä sisältöjä pitäisi tehdä, mistä ohjelmasta tykättiin ja mistä ei. Mutta se ei ole meidän tehtävämme. Laki määrittää Yleisradion tehtävän. Meidän tehtävämme on katsoa, että se täyttyy, että Yleisradio noudattaa sitä tehtävää, jonka me laissa olemme sille määrittäneet. Sen takia strategian siirto hallintoneuvostolle ei ole minun mielestäni tässä kohtaa viisas ratkaisu, ja olen eri mieltä sen parlamentaarisen sovun kanssa.

Me elämme nyt aivan poikkeuksellista aikaa. Minä olen siis toiminut toimittajana ennen kuin minusta tuli kansanedustaja. Olen ollut freelancetoimittajana 16 vuotta ja tehnyt myös paljon ohjelmasisältöjä Yleisradiolle, ja en voi olla katsomatta tätä kysymystä myös siitä näkökulmasta. Me elämme nyt aivan erilaista aikaa kuin koskaan aikaisemmin. Netti tuo meille aivan käsittämättömän määrän tietoa. Tietoa on enemmän saatavilla kuin koskaan aikaisemmin. Siksi medialukutaitoa tarvitaan enemmän kuin koskaan, ja sisällön tuottajien ansaintalogiikka on muuttunut, ja sen takia tämä minun mielestäni valitettava ilmiö, nimittäin klikkijournalismi, on rantautunut — eli haetaan sille otsikolle mahdollisimman suurta huomioarvoa, jotta ihminen klikkaa sitä uutista, mutta sitten saattavat olla aivan risiiridassa se otsikko ja se itse tarina, jota siinä kerrotaan. Tänä aikana on entistä tärkeämpää, että meillä on oikeasti luotettavia tiedon tuottajia ja välittäjiä. Ja luottamus on hyvin herkkä asia. Sen voi menettää hetkessä, mutta sen rakentaminen vie pitkään. Pelkkä epäily siitä, että Yle on poliittisessa ohjauksessa tai että poliitikot voivat vaikuttaa sen sisältöihin, on tuhoisaa tälle luottamukselle.

17.48 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Maailma ei ole hallittavissa, asiat eivät aina mene niin kuin toivoisi. Minä luulen, että Yleisradion sisällä ja siellä journalismin johdossa on tosi paljon mietitty sitä, mikä meni vikaan, miten pääsi niin käymään, että Yleisradio sai Julkisen sanan neuvostolta langettavan päätöksen. Kun sitä keskustelua, niitä analyse-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

jä on seurannut ja kuullut myös hallintoneuvoston kokouksissa ja työvaliokunnan kokouksissa, niin itselle jää vain se kysymys, että miten siellä voidaan jatkossa toimia niin, että näin ei käy. Mitä virheitä tehtiin, ja miten tässä pääsi näin käymään? Kaikki ei ole hallittavissa.

Toinen asia: Esimerkki siitä, miten Yleisradion kohdalla kaikki asiat eivät ole hallittavissa, on se keskustelu, joka lähti liikkeelle julkisuudessa siitä, että Yleisradion hallintoneuvoston kokouksen pöytäkirjoista kävi ilmi, että hallintoneuvoston kokouksissa yksittäiset hallintoneuvoston jäsenet olivat arvostelleet Yleisradion ohjelmapolitiikkaa jollakin tarkkuudella. Minä olin viime vaalikauden Ylen hallintoneuvoston puheenjohtaja enkä — tunnustan sen tässä — tiennyt, että niin tarkkaan, ainakin ajoittain, meillä kirjataan hallintoneuvoston pöytäkirjaan niitä keskusteluja. Minulla oli se käsitys, että ne ovat ehkä päätöspöytäkirjatyypisiä enemmän ja tämäntyyppisiä puheenvuoroja ei kirjata. Mutta niin oli tapahtunut, ja niin tämä pöytäkirja tuli julkisuuteen, ja siitä on sitten sukeutunut keskustelu, joka varmaan jatkuu edelleen, jossa professoritason ihmiset pitävät tätä esimerkkinä siitä, että hallintoneuvosto yrittää journalismiin puuttua.

Minusta hallintoneuvoston puheenjohtaja Kivelä hyvin totesi jossakin silloin tuoreessa kommentissaan, kun tämä kysymys tuli julkisuuteen, että en ole lähtenyt siitä, että tiukasti rajaan niitä puheenvuoroja, joita hallintoneuvoston jäsenet kokouksessa käyttävät. Minä ajattelen, että meillä täällä eduskunnassa täytyy myös olla tietynlainen puhevapaus. Ei se, että me pidämme kiinni Yleisradion journalistisesta riippumattomuudesta, ja nyt keskustelemme hallintoneuvoston kertomuksesta, voi merkitä sitä, ettemme saisi sanoa jotakin omaa arviotamme jostakin ohjelmasta tai urheilusta tai miksei journalistisesta ratkaisustakin. Minä ajattelin, että meillä täytyy olla täällä eduskunnassa puhevapaus, ja hallintoneuvostossa.

Mutta sitten muistan myös, että hallintoneuvoston kokouksessa, jossa olen nyt jo kolmatta vaalikautta mukana, on ollut se kulttuuri, ehkä tähän hallintoneuvostoon saakka, että siellä hallintoneuvoston seniorijäsenet huomauttavat hyvin nopeasti junioreille, jos siellä alkaa tällainen ohjelmapoliittinen keskustelu, että "hei kollegat, tämä ei kuulu tänne hallintoneuvostoon, hallintoneuvosto ei ole mikään ohjelmaneuvosto enää, niin kuin se joskus oli". Tällaisella kulttuurilla on pärjätty aika hyvin tähän vaalikauteen saakka, mutta nyt syystä tai toisesta tämä kupla... Tämä oli esimerkki siitä, että kaikki asiat eivät ole oikein hallinnassa. Ja silloin kun julkisuuteen syntyy kuva, että hallintoneuvosto ohjaisi journalismia, niin vaikeata meidän on silloin siitä kovin nopeasti selviytyä.

En missään tapauksessa toivo sitä, että hallintoneuvoston rooli journalismiin puuttumisessa millään tavalla vahvistuisi, vaan ovat ne sitten palomureja tai mitä tahansa, niin ymmärrän kyllä edustaja Modigin huolen, vaikka olen osittain ehkä samaa mieltä myös kuin Kivelä tästä muodosta "strategiasta päättäminen". Itse olisin pitänyt ehkä viisaampana, että se olisi kirjoitettu muotoon "vahvistaa strategian", jolloin strategian ehkä päättäisi tai ainakin valmistelisi Ylen hallitus ja toimiva johto, ja sitten se kävisi ikään kuin hallintoneuvostossa vahvistettavana. Tämä tarkoittaisi sitä — minusta Kivelä, hallintoneuvoston puheenjohtaja, esipuheessaan hyvin kuvaa sitä — että kysymys on siitä, että haluttiin hallintoneuvoston valvontatehtävän keinoja lisätä yhdellä tavalla. Hallintoneuvoston tehtävään on valvoa Ylen toimintaa, ja kun strategia on kuitenkin myös siitä sopimista, millä tavalla Yleisradio toteuttaa julkisen palvelun tehtävää, ja sen valvonta kuuluu hallintoneuvostolle, niin tämän strategian vahvistaminen olisi ollut yksi elementti. No, katsotaan, mihin par-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

lamentaarinen ryhmä, joka tätä pohtii nyt, ja valiokuntaryhmä päätyvät tämän lain kanssa, mutta kerron tässä lähinnä nyt oman pohdintani.

Arvoisa puhemies! Yksi tehtävä, joka julkisen palvelun yleisradiotoiminnalla on erikoisena tehtävänä, on tukea kansanvaltaa, demokratiaa ja sananvapautta. Haluan mainita pari esimerkkiä semmoisesta Yleisradion tuotannosta, ohjelmistoista, jotka mielestäni ovat hyviä esimerkkejä siitä, miten tämä tehtävä vahvasti toteutuu. Riemuitsen aina ja laitan Twitteriin, että hyvä, Ylen julkinen palvelu.

Yksi on Ulkolinja-nimiset dokumenttilähettykset, joita Yle tekee itse, joita ostaa muualta — aivan loistavia. Viimeksi erittäin syvällinen, erittäin kattava kuvaus ja analyysi Yhdysvalloista, mistä nousi se meille suomalaisille ehkä aika lailla käsittämätön ilmiö, että Trump nousi siellä presidentiksi, ketkä häntä lähtivät äänestämään ja mistä syystä. Sieltä syvältä maaseudun työttömyyden, suljettujen hiilikaivosten keskeltä tehty loistava, tärkeä dokumentti sitä ajatellen, että me ymmärrämme, miten demokratia toimii. Tällaisia tarvitaan ja niitä tulee lisää, ja Lähi-idän ja Ukrainan tilanteista on useita näitä ollut.

Sitten on toinen aika uusi ohjelmaformaatti, joka tulee säännöllisin väliajoin harvakseltaan, en muista sen nimeä, mutta tiedän, että toimittaja Susanna Turunen vetää haastatteluja, haastattelee eurooppalaisia poliitikkoja Brysselissä. Erittäin intensiivinen, erittäin nopea, erittäin kiinnostavia analyyskejä siitä, mitä tapahtuu, minkälaisia kehityssuuntia on Euroopassa menossa. Tällaisia me tarvitsemme, nämä palvelevat. Näissä Yle tekee juuri sitä julkisen palvelun tärkeitä tehtäviä.

Täällä keskustelussa nousi vähän ristiriitaisia toiveita, yhtäältä että Ylen pitää lisätä sellaista ohjelmistoa, joka kiinnostaa nuoria, jotta tavoitellaan niitä nuoria. Ylehän strategiasaan pitkän aikaa on pyrkinyt tähän, TV2-kanava on pyrkinyt siihen, että se nuoria aikuisia ja nuoria tavoittaisi enemmän. Siellä on tehty intensiivisesti työtä. Mutta samalla täällä sanottiin, että Ylen pitää näyttää lastenohjelmia, uutisia, dokumentteja — that's it. Elokuvia, sellaisia, jotka kilpailevat maksu-tv:n kanssa, Yle ei saa näyttää. Minä kysyn: millä me saamme nuorison tv:n äärelle, jos me rajaamme kovin tiukasti sen ohjelmatuotannon sisältöä?

Arvoisa puhemies! Ehkä tähän rahoitukseen vielä sen verran, että kun tämä tv-maksujärjestelmä purettiin ja tuli tämä yleisradiovero, niin lähdettiin todella siitä, että maksimisään yleisradiovero olisi sen suuruinen kuin on televisiomaksu. Kahden hengen taloudessa noin 280 olisi ollut seuraavan korotuksen jälkeen se televisiomaksu. Siihen pantiin se maksimi kahden hengen talouden Yle-verotaso, ja sitten siitä laskettiin alaspäin. Näin löydettiin parlamentarisessa työryhmässä ratkaisu, joka ei kaikkia, ehkä ei ketään kokonaan, tyydyttänyt. Toiset olisivat halunneet nopeampaa progressiota, jolloin varakkaammat olisivat maksaneet ehkä 500 euroa vuodessa kotitaloudessaan siitä ja niin pois päin. Sitä keskustelua käytiin, mutta löydettiin tällainen kompromissi.

Nyt kun on lähdetty purkamaan hallituksen toimesta näitä pienempituloisten maksuja, niin tietysti myös tulokertymä sinne rahastoon pienenee. Pitää olla nyt aika vastuullinen ja tarkka siinä, että me emme sitä kautta tee ratkaisua ikään kuin Yleisradion toiminnan ja edellytysten alas ajamisesta, vaan että rakennamme sinne yläpäähän lisää maksukuormaa. Se täytyy poliittisesti käydä läpi parlamentarisessa työryhmässä niin, että tiedetään, mikä se ratkaisu on ja kaikki voivat sen hyväksyä ja elää sen mukaisesti. Me emme voi tehdä niin kuin takaovesta sellaista ratkaisua, että Ylen toiminta heikkenee.

Täällä on jo puhuttu siitä, että on riittämättömästi rahaa kalliiden urheiluoikeuksien ostamiseen. Yleisradio on joutunut leikkaamaan. Femman ja Teema-kanavan yhdistäminen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

on yksi seuraus siitä, että talous on tiukalla, mutta esimerkiksi RKP:n edustaja hallintoneuvostossa piti sitä viisaana ratkaisuna. Tämä on poliittisesti ollut hyväksyttävissä, mutta kaikki tässä ovat joutuneet joustamaan. Toivon itse sitä, että yhteispelillä mennään ja parlamentaarisesti, siis kaikkien eduskuntapuolueiden yhteisin ratkaisuin näissä asioissa rauhallisesti.

17.57 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Yleisradio on koko kansan radio. Yleisradion missio on vahvistaa suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria tarjoamalla kaikille tietoa, sivistystä, oivalluksia ja elämyksiä. Tämä on hieno missio, jota kohti ja jonka parissa Ylen toimittajat, henkilökunta, laajasti meidän koko yhteiskunta työskentelevät.

Yleisradio on läsnä ihmisten arjessa. Me vaadimme Yleisradiolta tämän julkisen palvelun tehtäväkuvan mukaisesti paljon. Me haluamme nähdä urheilutapahtumia ja kisoja. Me haluamme draamaa, dokumentteja. Me haluamme kulttuuria radiosta ja televisiosta. Me haluamme viihdettä, ajankohtaisohjelmia, uutistoimintaa ja niin edelleen.

Mutta erityisen tyytyväinen minä itse olen siihen, että Yleisradio on läsnä ihmisten arjessa monella tavalla. Sieltä jokainen voi ammentaa oman mieltymyksensä mukaan sellaisia ohjelmia ja sisältöä, mitkä miellyttävät omaa kulutuskäyttäytymistä.

Erityisen tyytyväinen minä olen nyt 40-vuotissyntymäpäiviä juhlivan Pikku Kakkosen toimintaan. Olen itse sitä saanut aikanaan katsoa, ja minun lapseni ja toivottavasti lapsenlapsetkin saavat katsoa laadukasta lastenohjelmaa, jossa on turvallisuusnäkökulma mukana. Se on ohjelmoitu ja se on juonnettu myöskin lasten ehdoilla.

Me siis haluamme ja vaadimme Yleisradiolta laajaa formaattia eri elämisen alueilta.

Aluetoimitukset ovat yksi tärkeimmistä asioista, joista Ylen hallintoneuvoston kokouksissa pidetään kiinni. Meille kaikille on tärkeää se, että Yle näkyy alueilla, se on mukana alueen toiminnassa mutta ennen kaikkea se välittää ihmisten arjen uutisia ja sitä toimintaa, mitä alueilla näkyy. Ja uskoakseni myöskin Yleisradion tavoitteisiin ja toimintasisältöihin on kirjattu vahvasti, että Yle toimii koko Suomessa, kaikilla alueilla, ja sen pitää näkyä myöskin sitten ohjelmatarjonnassa.

Arvoisa puhemies! Erityisellä tyytyväisyydellä laitoin merkille, kun luin viime vuoden toimintakertomusta siitä, että Yleisradio tavoittaa suomalaiset: Yle tavoitti päivittäin 70 ja viikkotasolla 93 prosenttia suomalaisista. Tämä on hurja luku. Samalla Areena ja televisio tavoittivat yhteensä päivittäin 59 prosenttia suomalaisista. Samalla suomalaiset antoivat Ylen merkityksellisyydestä mediakäytössään arvosanan 7,1. Aivan kiitettävään ei päästy, mutta tämäkin on hyvä arvosana. Suomalaiset arvostavat Yleä. Yle sai yhteiskunnallisesta tärkeydestään arvosanan 8, ja tämä on hyvä suunta.

Arvoisa puhemies! Täällä salissa on keskusteltu paljon Yleisradion parlamentaarisen työryhmän ja työryhmien työstä. Kaikki linjaukset tähän mennessä on tehty todellakin yhteisymmärryksessä, yksimielisesti, ja toivon, että sama linja jatkuu tästä eteenpäinkin. Viimeisin, arvoisan varapuhemiehen Satosen johtama työryhmä linjasi Ylen tehtävien täsmentämistä, sen rahoitustason, ulkoisten hankintojen prosentit, hallintoneuvoston aseman vahvistamisen tämän strategiatyön osalta sekä Ylen roolin muiden media-alan yhteistyöntahojen kanssa — sitä tulee siis lisätä.

Julkisen palvelun tehtäväkuvaa on siis kirkastettu, ja Ylen pitäisi tulla toimeen 473 miljoonan euron vuotuisella budjetilla, ja näitä indeksikorotuksia ei tehdä ainakaan nyt lähi-vuosina. Näihin korotuspaineisiin ja -asioihin palataan sitten myöhemmin parlamentaarisissa ryhmissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

Nyt on asetettu tuleva Yle-työryhmä, jonka mietintämyssyissä on se, miten Yle-vero pitäisi kantaa oikeudenmukaisesti. Minäkin kannustan ajattelemaan tai miettimään ainakin progressiota tässä verotuksessa: voitaisiinko sama summa saada kasaan niin, että pieni- ja keskituloisten osalta tätä Yle-veroa voidaan alentaa? On syytä ottaa vakavasti tämä viesti siitä, että Yleisradion rahoitustason pitää säilyä nykyisellään, omasta mielestäni, mutta miettiä sitä, voidaanko Yle-vero todellakin sitten toteuttaa vielä oikeudenmukaisemmin kuin se tällä hetkellä tehdään. Jää sitten tämän parlamentaarisen työryhmän kontrolle miettiä tätä asiaa.

Arvoisa puhemies! Muutama sana Ylen tulevaisuudesta. Yle valmistautuu tietysti näiden parlamentaarisen työryhmän linjausten toteuttamiseen, ja se on hyvä asia, mutta samalla laadun vahvistaminen ja varmistaminen ovat tae siitä, että Yleisradion ohjelmat ja ohjelmisto kokevat saavutettavuuden. Televisiota ja radiota uudistetaan esimerkiksi kanavasisältöjen ja -paikkojen osalta. Verkkopalveluita kehitetään, ja pyritään sujuvaan ja tehokkaaseen toimintaan sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa, mistä mainitsinkin, että esimerkiksi kaupallisen median kanssa yhteistyö on äärimmäisen tärkeää.

Erityisesti lähivuosina Yle panostaa journalismiin, draamaan sekä lasten ja nuorten sisältöihin. Tässä salissa on puhuttu jo tänään siitä, miten Yle tavoittaisi nuoria aikuisia ja nuoria paremmin. Sen pitää pystyä uudistumaan ja tuottamaan sellaista sisältöä, jota nuoret haluavat katsella ja kuunnella ja josta puhua. Sosiaalinen media on keskiössä ja tietysti verkkotoiminta ja Areenan palvelut.

Haluan muistuttaa vielä siitä, että Ylellä on erityinen paikka meidän yhteiskunnassa erityisryhmien tarpeiden toteuttamiseksi. Tämä on hyvin arvokas tehtävä Yleisradiolle, ja haluamme pitää siitä mahdollisimman hyvin kiinni.

18.05 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Ylen tehtävänä on ottaa ohjelmistossa huomioon sivistys- ja tasa-arvonäkökohdat ja tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä painottaa lapsille ja nuorille suunnattuja ohjelmia, niin kuin laissa todetaan. Tätä tehtävää Yle on hienosti hoitanutkin. Esimerkiksi Uutisluokka on sekä ideana että toteuttamistapana varmasti todella monen opettajan käytössä.

Palautan meille täällä salissa oleville mieliin 70-luvun, jolloin Ylen kieltenopetusohjelmat olivat innostamassa suomalaisia englannin kielen opiskeluun. Nyt meillä on kansallinen huoli suomalaisten koululaisten matematiikan taitojen heikkenemisestä. Me olemme samalla huolissamme siitä, että jo alle kouluikäiset ovat kiinnittyneet peleihin ja ohjelmiin, joita löytyy tietokoneista ja tableteista. Siitä huolimatta, että täällä on kielletty puuttumasta sisältöön näissä keskusteluissa, teen ehdotuksen, että Ylessä otettaisiin vastaan haaste ja laajennettaisiin tätä sivistys- ja koulutustehtävää ja tuotaisiin matematiikkaohjelmia enemmän nyt sitten ettertiin ja tehtäisiin erityisesti sellaisia ohjelmia, joilla juuri Pikku Kakko- sen kautta esimerkiksi alle kouluikäisten matemaattisten valmiuksien tilannetta voitaisiin kehittää. Tämä haasteena Ylelle.

18.07 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Kun täällä mainittiin tästä parlamentaarisesta työryhmästä, joka miettii tätä Yle-veroa, niin tosiaankin se on kokoontunut tänään ensimmäisen kerran ja järjestäytymiskokouksessa allekirjoittanut on tullut valituksi tämän työryhmän puheenjohtajaksi.

Tämä työryhmä miettii nyt tätä Yle-veron kantamista. Mutta kokonaisuutena tämä Yle-veron taso tai sillä verolla kerättävä rahamäärä pysyy entisellään. Toimikausi tällä työryh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2017 vp

mällä on 5. päivään kesäkuuta asti, ja tavoite työryhmälle on, että työryhmän tavoite on keventää yleisradioveroa nimenomaan pienituloisten osalta, ja tehtävän määritelmä on se, että työryhmän tehtävänä on arvioida yleisradioveron kohdentumista eri tuloluokissa ja tehdä ehdotus yleisradioverolain 2 §:n muuttamiseksi siten, että pienituloisten verotus kevenisi ja nykyistä suurempi määrä kaikkein pienituloisimpia jäisi veronmaksuvelvollisuuden ulkopuolelle. Työryhmän toimeksianto ei koske Yleisradion tehtävien määrittelyä eikä rahoituksen tasoa. Siis tämä työryhmä ei puutu mihinkään indekseihin eikä strategiaan eikä mihinkään muuhunkaan. Tämä tehtävänkuvaus on hyvin tarkka.

Tämän halusin tässä kertoa, ettei jää semmoista epämääräistä kuvaa siitä, mitä tämä nyt perustettu työryhmä sitten käytännössä tekee.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.